Amatørkulturen i Danmark

Foreningslivet under Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS)

KULTURENS ANALYSEINSTITUT

Videncenter
for Folkeoplysning

Amatørkulturen i Danmark
Foreningslivet under Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS)

Forfattere
Malene Thøgersen, Henriette Bjerrum, Sanne Mogensen og Line Bilberg, Videncenter for Folkeoplysning samt Cecilie Johansen, Jens Christian Nielsen og Amelie Kirsten Mannerup, Kulturens Analyseinstitut

Redigering
Kirsten Sparre

Layout
Katja Høiriis

Rekvirent
Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS)

Udgave
1. udgave, Aarhus, november 2024

Forsidefoto
DATS/Axel Gadegaard

Tryk
Dantryk A/S

ISBN
978-87-94468-40-4 (pdf)
978-87-94468-41-1 (tryk)

Udgiver
Videncenter for Folkeoplysning
Frederiksgade 78B, 2., 8000 Aarhus C
T: +45 3266 1030
E: vifo@vifo.dk
W: www.vifo.dk

Gengivelse af denne udgivelse er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Projektet er støttet af:

Dansk Folkeoplysnings Samråd
AUGUSTINUS FONDEN
FRIMODT-HEINEKE FONDEN

Indhold

Introduktion 3
Kort om Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS) 5
Arbejdet i landsorganisationerne 6
Lokalforeningerne og deres aktiviteter 10
Foreningernes samspil med kommuner og lokalområder 14
Hvordan har lokalforeningerne det? 17
Medlemmerne i lokalforeningerne 22

Foto: Jens Bjerregaard

Introduktion

Mange danskere bruger deres fritid på skabende og kreative aktiviteter som blandt andet teater og musik. Det gør de i kor, orkestre, amatørteatre og andre foreninger, der ofte er medlemmer af en landsorganisation under Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS).

AKKS har igennem flere år ønsket at få større viden om området og har derfor i samarbejde med Videncenter for Folkeoplysning og Kulturens Analyseinstitut taget initiativ til at kortlægge den del af amatørkulturen, som er organiseret under AKKS.

Resultaterne af kortlægningen er beskrevet i en rapport, der giver et første indblik i hverdagen for medlemmer, lokalforeninger og landsorganisationer og de værdier og praksisser, der præger amatørkulturen.

Denne pixiudgave af rapporten præsenterer undersøgelsens hovedresultater og udvalgte perspektiver. Den samlede rapport 'Amatørkulturen i Danmark. En analyse af organisationer og foreninger under AKKS og deres medlemmer' kan downloades gratis på hjemmesiderne www.akks.dk, www.vifo.dk eller www.kulturensanalyseinstitut.dk.

Tak

Stor tak til Dansk Folkeoplysnings Samråd, Augustinus Fonden og Frimodt-Heineke Fonden, der har støttet undersøgelsen økonomisk.

Stor tak til alle de repræsentanter fra landsorganisationer, ledere i lokalforeninger og aktive udøvere, der velvilligt har delt ud af deres erfaringer med amatørkulturen ved at stille op til interviews og besvare spørgeskemaer.

Undersøgelsens metode

Kortlægningen er sket gennem spørgeskemaer og interviews med ledere i landsorganisationer, foreningsledere og foreningsmedlemmer:

- Spørgeskemaundersøgelse blandt landsorganisationer med svar fra 16 ud af 18 organisationer (89 pct.)
- Spørgeskemaundersøgelse blandt lokalforeninger med bidrag fra 434 lokalforeninger (48 pct.)
- Spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmer med svar fra 1.137 medlemmer
- Seks interviews med ledelsen (formand, kasserer eller sekretariatsleder) i landsorganisationer
- Seks interviews med lokale foreningsledere
- Syv interviews/gruppeinterviews med medlemmer i de samme lokale foreninger
- To fokusgrupper med børnemedlemmer
- Perspektiverende interview med projektets styregruppe.

Foto: Axel Gadegaard

Kort om Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS)

Amatørernes Kunst & Kultur Samråd (AKKS) er en landsdækkende paraplyorganisation, som arbejder for, at mennesker får mulighed for at udtrykke sig gennem kunst og kultur. Det sker blandt andet ved at samle aktørerne på området og skabe større gennemslagskraft for deres medlemsorganisationer, foreninger og aktive.

De centrale medlemmer i AKKS er:

- Amatørmusik Danmark, der havde 16 landsorganisationer ved undersøgelsens start (nu 15)
- DATS, der er en paraplyorganisation for lokale amatørteaterforeninger, institutioner og individuelle medlemmer samt landsorganisationen Visens Venner.

Landsorganisationerne under AKKS er meget forskellige i både størrelse, måden de er organiseret på og i forhold til, om de arbejder med børn, voksne eller begge dele. Fælles for dem er, at de fokuserer på at støtte op om kvaliteten af aktiviteterne i lokalforeningerne, skabe netværk og udveksle erfaringer.

Baseret på svar fra 16 af de 18 landsorganisationer under AKKS estimerer undersøgelsen, at der på landsplan er 992 foreninger og 2.368 enkeltmedlemmer af AKKS. Dertil kommer institutionsmedlemmer og alle medlemmerne under lokalforeningerne. Undersøgelsen af lokalforeninger og medlemmer er afgrænset til de landsorganisationer, der har foreningsorganiserede lokalafdelinger eller foreninger.

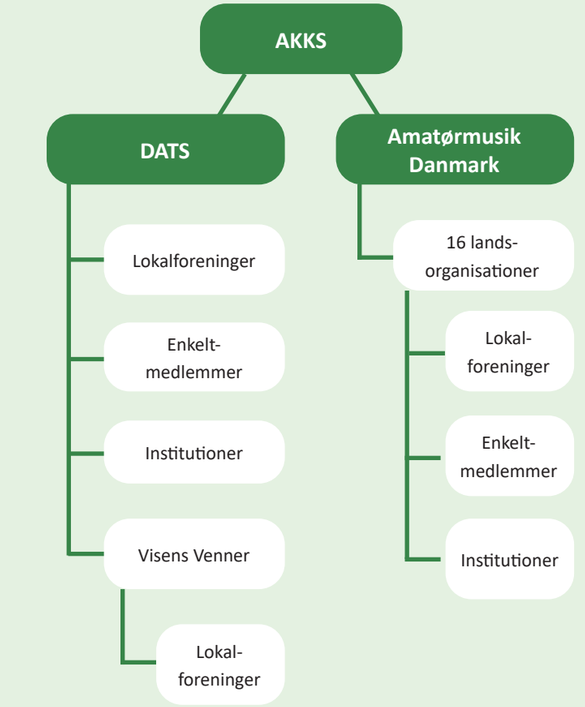

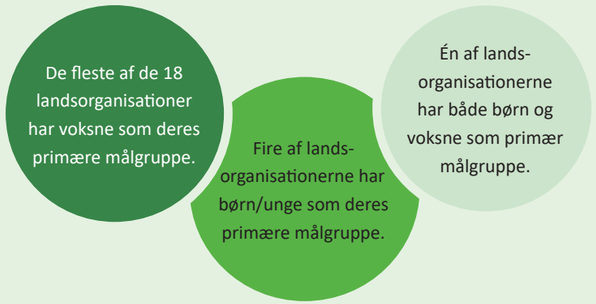

Arbejdet i landsorganisationerne

Alle landsorganisationerne arbejder med at højne kvaliteten af de amatørkulturelle aktiviteter, deres organisation har fokus på, og de vigtigste opgaver er at holde kurser og stævner og sørge for erfaringsudveksling mellem medlemsforeningerne. Derudover lægger landsorganisationerne vægt på at øge kendskabet og fremme interessen for amatørkulturen.

Figur 1: Landsorganisationernes prioritering af opgaver (pct.)

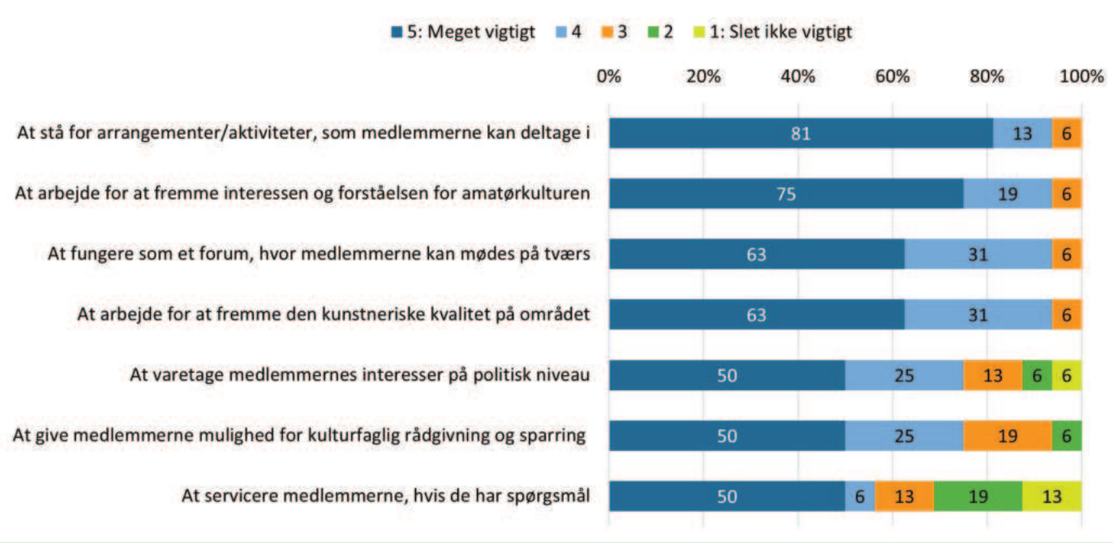

Figuren viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet "På en skala fra 1 til 5, hvor 1 er 'slet ikke vigtigt' og 5 er 'meget vigtigt', hvor vigtige mener du så, hver af de følgende opgaver er for landsorganisationens arbejde?" n: 16.

"Der er jo omkring et par og tyve workshops/korstævner i [landsorganisationens navn] om året, både i rytmisk og klassisk. Det er en blanding af store og mindre projekter til inspiration for korsangere, og vi hyrer altid dygtige dirigenter fra både ind- og udland. Nogle er store og slutter med koncerter, og andre slutter med åben afslutning. Der går rigtig, rigtig mange timer med at organisere fra idé til udførelse i bestyrelsen."

Interview med formand for landsorganisation

Organisering af arbejdet

Det meste arbejde i landsorganisationerne laves af frivillige. Nogle organisationer har deltidsansatte, der hjælper med administration, mens et par af de større organisationer har faste konsulenter tilknyttet. Tre af landsorganisationerne har fuldtidsansatte medarbejdere.

"Vi kan sagtens få økonomien til at løbe rundt, da vi kun udbyder de kurser og andet, vi har råd til. Men en pulje på 21.000 kr. fra Statens Kunstfond er meget lidt, ift. hvad vi ønsker at tilbyde vores medlemmer."

Uddybende svar spørgeskema landsorganisationer

Landsorganisationernes indtægtskilder

Medlemskontingenter er en fast del af alle landsorganisationernes indtægter. Kun tre landsorganisationer modtager ikke statslig støtte. For lige godt halvdelen er både indtægter fra egne arrangementer og fondsstøtte en del af økonomien.

Figur 2: Landsorganisationernes indtægtskilder (pct.)

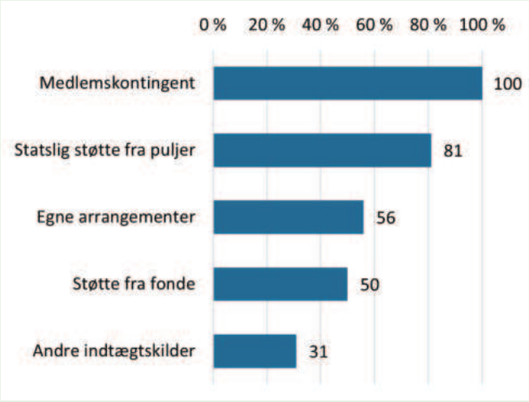

Figuren viser landsorganisationernes svar på spørgsmålet "Hvilke indtægtskilder har landsorganisationen haft i 2023? (sæt gerne flere kryds)" n: 16

De største udfordringer

De tre største udfordringer, som landsorganisationerne peger på, er

- at borgere og politikere mangler kendskab til og forståelse af området
- økonomien
- problemer med at rekruttere medlemmer og frivillige.

For at løse disse udfordringer har landsorganisationerne flere indsatser, der har til formål at skabe større gennemslagskraft i samfundet og sætter fokus på at nå nye målgrupper.

Landsorganisationerne ser forskelligt på deres økonomiske situation. Nogle har svært ved at få økonomien til at hænge sammen, mens andre ikke oplever udfordringer.

De fleste har dog større ambitioner end økonomien rækker til, og flere organisationer bruger meget energi på at søge fondsmidler.

Store potentialer

Landsorganisationerne oplever, at de og deres medlemsforeninger har meget at tilbyde både den enkelte deltager og samfundet som helhed.

De oplever især, at amatørkulturen bidrager til bedre læring og større livskvalitet for deltagerne, og at det i høj grad kan styrkes gennem stærke samarbejder og indsatser med andre aktører.

Fondstøttens fordele	Fondstøttens ulemper
Nødvendig for driften og udviklingsindsatser.	Tidskrævende ansøgningsproces.
God mulighed for støtte møntet på kultur.	Gives til tidsbegrænsede projekter.

! PERSPEKTIV

Gennemslagskraft gennem fælles fodslag

Landsorganisationerne og AKKS ønsker alle at udbrede kendskabet til amatørkulturen og dens potentialer.

Sammen sætter de fokus på livskvalitet, kompetencer og mangfoldighed for at gøre amatørkulturens rolle tydeligere på landsplan.

Undersøgelsen understreger, at det at skabe fælles fodslag i amatørkulturen kan være vigtigt for at opnå større gennemslagskraft.

Foto: Lasse Lagoni - ORA/UHØRT

Lokalforeningerne og deres aktiviteter

11 af de 18 landsorganisationer under AKKS har lokalforeninger. I alt er der mere end 900 sådanne amatørkulturelle foreninger rundt om i landet, hvoraf 434 har deltaget i undersøgelsen. Foreningerne har i gennemsnit 42 medlemmer, der betaler kontingent, og de foreninger, som har angivet medlemstal, har tilsammen 17.342 medlemmer.

Kor og orkestre har i gennemsnit 30 medlemmer, mens amatørteatre og øvrige foreninger har betydeligt flere. 58 pct. af foreningerne er organiseret som selvstændige foreninger, mens knap en fjerdedel er organiseret under en aftenskole, men med selvstændig bestyrelse. Det sidste er især udbredt blandt kor og orkestre. Dertil kommer selvstændige aftenskoler, underafdelinger af hovedforeninger og andre organiseringsformer.

Den største indtægtskilde for foreningerne er kontingenter fra medlemmerne, mens 80 pct. også tjener penge på aktiviteter som koncerter eller forestillinger.

Aktiviteterne i lokalforeningerne

Lidt over halvdelen af lokalforeningerne i undersøgelsen er kor, mens amatørteater- og orkesterforeninger er de to næststørste grupper. Derudover omfatter analysen også garderforeninger, øvelokaleforeninger, viseforeninger og andre kulturelle foreninger.

For hver enkelt foreningstype er der forskellige genrer, der spænder bredt fra det klassiske over det moderne til det eksperimenterende.

92 pct. af foreningerne har faste kunstneriske aktiviteter for medlemmerne – hvor det mest udbredte er en øveaften eller undervisning en gang om ugen. Det gælder især for kor og orkestre, mens der er større variation blandt amatørteatre og øvrige foreninger, hvor der kan være høj intensitet op mod større forestillinger eller arrangementer.

Tabel 1: Aktivitets- og instrumenttyper i teatre, kor og orkestre (pct.)

Teaterforeninger	Kor	Orkestre og garderforeninger
Klassisk teater (85 pct.)	Klassisk korsang (68 pct.)	Blæseinstrumenter (89 pct.)
Musical (45 pct.)	Rytmisk korsang (45 pct.)	Slagtøj (63 pct.)
Revy (44 pct.)	Andre genrer (14 pct.)	Fløjter (48 pct.)
Cabaret (19 pct.)		Strygeinstrumenter (33 pct.)
Egnsspil (9 pct.)		Tangentinstrumenter (11 pct.)
Dukketeater (5 pct.)		Strengeinstrumenter (10 pct.)
Andre (19 pct.)		Andre typer instrumenter (4 pct.)

> *”Men så når vi kommer ind i [spilleperioden], hvor vi skal til at sætte det op. Der fylder det ekstremt meget. Altså, der kan du ikke bare sådan lige holde fri. Du kommer hver dag i en periode. Og der skal du bare være på. Efter arbejde så tager vi lige ind til teateret, og så spiller vi til kl. 22-23-stykker. I hvert fald i tre uger. ”*
>
> Interview med foreningsmedlemmer i en lokalforening

En del af folkeoplysningen

52 pct. af foreningerne er godkendt som folkeoplysende foreninger under folkeoplysningsloven, 26 pct. er ikke, mens 22 pct. ikke er klar over, om de er godkendt eller ej.

Kun ganske få af de godkendte foreninger har oplevet udfordringer med at blive godkendt.

Blandt de foreninger, der ikke er godkendt, har 2 pct. fået afslag, og 68 pct. vurderer, at det ikke har været aktuelt for dem at søge om at blive godkendt.

Næsten alle laver arrangementer

Undersøgelsen viser også, at koncerter, teaterforestillinger og andre arrangementer rettet mod et publikum er en helt central del af foreningernes arbejde.

76 pct. af foreningerne holder koncerter, 20 pct. laver teaterforestillinger, mens festivaler, musicals og optog er andre og mindre udbredte aktiviteter.

Gennemsnitligt medvirker foreningerne i 7,9 arrangementer om året, men gennemsnittet dækker over en stor variation.

Kun 2 pct. af foreningerne afholder slet ikke arrangementer eller optræder for et publikum.

Figur 3: Hvilke typer arrangementer laver foreningerne? (pct.)

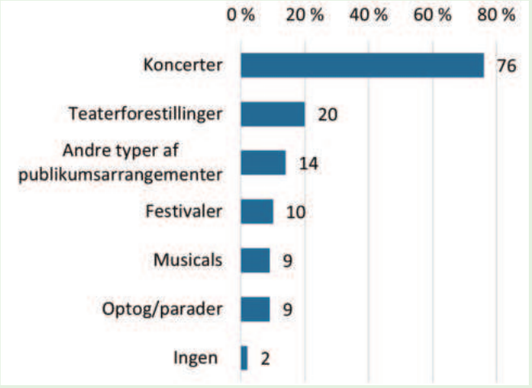

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet ”Arrangerer I som forening/optræder I som forening ved publikumsarrangementer?” Foreningerne har haft mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor andelene ikke summerer til 100 pct. n: 429.

Frivillighed i lokalforeningerne

Flertallet af foreningerne ser det frivillige arbejde som vigtigt og forventer, at medlemmerne løfter et frivilligt ansvar. Kun en femtedel af foreningerne mener, at det frivillige arbejde ikke har nogen større betydning for foreningen. Det er især amatørteaterforeningerne, der lægger stor vægt på det frivillige arbejde.

I 83 pct. af foreningerne hjælper de frivillige til ved arrangementer, mens hver tredje forening har frivillige, der løser andre praktiske opgaver, og hver fjerde forening har frivillige, der hjælper med fundraising eller står for aktiviteter. Medlemsundersøgelsen viser, at 59 pct. af medlemmerne udfører frivilligt arbejde i foreningen, og de bruger i gennemsnit otte timer om måneden på det.

Tidsforbruget er dog betydeligt højere blandt de frivillige i amatørteaterforeningerne end i kor og orkestre. Andelen af medlemmer, der arbejder frivilligt, er også størst i amatørteatrene (81 pct.).

De frivillige medlemmer er især motiveret af at få foreningen til at løbe rundt, af det sociale fællesskab, og af at understøtte foreningens kunstneriske kvalitet. Derudover er næsten hver tredje motiveret af at gøre noget godt for andre og at kunne bidrage med noget konkret.

Driften af lokalforeningerne er i høj grad baseret på frivillige arbejdsindsatser.

58 pct. af lokalforeningerne har lønnede ansatte. 96 pct. af disse foreninger bruger de lønnede til at lede aktiviteter.

Det er mest udbredt at have 5-10 faste frivillige, men mange foreninger har flere.

"Vi har hele tiden prøvet at få nogle nye unge med. Helt fra start af! Du ved, at få dem med i en bestyrelse for at se, hvordan man laver det. Alt fra at der skal laves et regnskab, der skal godkendes, til en generalforsamling, til en skraldespand der skal tømmes. Det kan jo være alt mellem himmel og jord. Og så når de er nye, så har vi prøvet at give dem noget ansvar. Så de får noget, som de selv står for […] Vi har f.eks. én, som fik opgaven at stå for lys og lyd, og han fik noget ejerskab og en fornemmelse af, at han gjorde en forskel. Og han er jo vokset helt sindssygt med opgaven."

Interview med foreningsleder, lokalforening

Foto: Kathryn Harris

Foreningernes samspil med kommuner og lokalområder

Foreningerne indgår på forskellig vis i de lokalsamfund, de er en del af, og mange har et samspil med kommunen.

71 pct. af foreningerne modtager en eller flere former for støtte fra kommunen. 41 pct. får stillet lokaler til rådighed af kommunen, en tredjedel modtager økonomisk støtte efter folkeoplysningsloven, mens 22 pct. har fået støtte fra kommunale puljer. Men som figur 4 viser, er der forskelle på tværs af de forskellige foreningstyper i forhold til, hvilken støtte de får fra kommunen.

Figur 4: Støtte fra kommunerne (pct.)

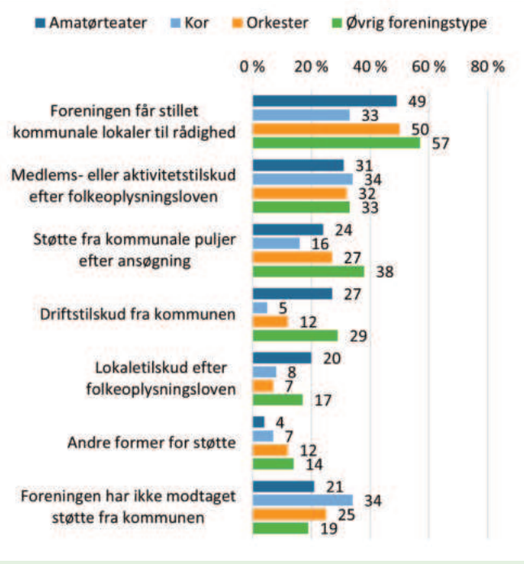

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet "Hvilke former for støtte har foreningen modtaget fra kommunen i det seneste regnskabsår?" fordelt på foreningstyper. n: 389. (Amatørteater: 75, kor: 212, orkester: 60, øvrig foreningstype: 42).

Brug af lokaler

Mange af lokalforeningerne bruger kommunens lokaler, men aktiviteterne foregår i flere forskellige typer af lokaler, og nogle foreninger bruger også flere forskellige lokaler.

- 62 pct. bruger kommunale lokaler.
- 46 pct. bruger kirker og lignende faciliteter.
- 28 pct. lejer sig ind i private eller selvejende lokaler.
- 7 pct. ejer deres lokaler.

Det er mest kor og orkestre, der bruger kirker til deres aktiviteter, mens teaterforeninger ofte har deres egne lokaler. 43 pct. af teaterforeningerne lejer egne lokaler, og 12 pct. ejer deres lokaler. Det kan skyldes, at de ofte har brug for en særlig indretning af lokalerne eller har meget udstyr, de skal opbevare, hvilket kan gøre det svært for dem at bruge kommunale lokaler.

! PERSPEKTIV

Undersøgelsen viser, at især teatre, orkestre og øvelokaleforeninger har særlige behov, fordi de har meget udstyr. Det kan være svært for dem at bruge kommunale lokaler, som ofte skal bruges til mange forskellige aktiviteter.

Derfor kan kommunerne overveje, om det er muligt at tilbyde bedre muligheder for at opbevare udstyr, så lokalerne bliver lettere at bruge for alle.

Kommuner med særlige musik- og kunstskoler kan også overveje at skabe mere samarbejde mellem dem og de amatørkulturelle foreninger om lokaler. Det kan potentielt styrke kommunens profil på det kulturelle område.

Foto: Jens Bjerregaard

" Vi har adgang til egnede lokaler, men ikke mulighed for at lade vores instrumenter osv. blive stående fra gang til gang."

Åben besvarelse fra spørgeskemaerne

" Det er svært at finde egnede lokaler til et kor på 39 medlemmer, hvor det er muligt at opbevare lydudstyr."

Åben besvarelse fra spørgeskemaerne

" Alle mellemstore til store amatørorkestre i [kommunens navn] savner egnede øvelokaler med mulighed for opbevaring af slagtøj i umiddelbar nærhed. Vi er bestemt ingen undtagelse. Vores nuværende øvelokale bremser helt konkret vores mulighed for at vækste og udvikle orkestret, som vi ønsker, og som vi mener, vi har potentiale til."

Åben besvarelse fra spørgeskemaerne

Foreningernes rolle i lokalsamfundet

De fleste amatørkulturelle foreninger indgår aktivt i deres lokalsamfund og samarbejder med en eller flere andre aktører om at lave aktiviteter, arrangementer og projekter. Foreningerne samarbejder især med:

- kirker (60 pct.)
- andre foreninger (45 pct.)
- kulturhuse (36 pct.).

Kirker er den mest udbredte samarbejdspartner for kor og orkestre, mens teatre især samarbejder med andre foreninger. Derudover har knap en fjerdedel af amatørteaterforeningerne og næsten lige så mange orkestre et samarbejde med en skole.

Mange foreninger lægger vægt på at spille en rolle i deres lokalsamfund. 36 pct. af foreningerne tillægger det 'stor' eller 'meget stor' betydning at bidrage til at bevare og udvikle lokalsamfundets traditioner, og næsten lige så mange lægger vægt på at være et lokalt samlingssted.

Det er især foreninger i mindre lokalsamfund, som oplever, at de byder ind i helheden med noget vigtigt. Amatørteatre og øvrige foreninger lægger i større grad end kor og orkestre vægt på deres lokale rolle.

> *"Og på kryds og tværs i byen har vi jo også et godt samarbejde med for eksempel den teaterforening, der er inde ved siden af os. De har lånt vores koncertsal, og de har også noget lysgrej og sådan noget, vi har lånt ved dem, hvor der er et megagodt samarbejde. Så har vi hjulpet til ved nogle andre koncerter."*

Interview med foreningsleder, lokalforening

Figur 5: Foreningernes syn på deres egen lokale rolle (pct.)

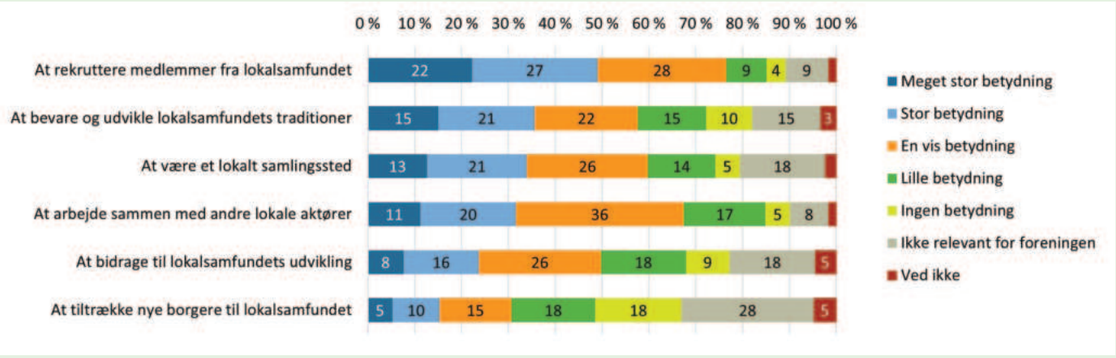

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet "Det følgende spørgsmål handler om, hvordan I som forening ser på jeres egen rolle i lokalsamfundet: Hvor stor betydning har de følgende forhold for foreningen, når det gælder foreningens relationer til lokalsamfundet?" n: 418.

Hvordan har lokalforeningerne det?

De fleste foreninger er tilfredse med deres daglige rammer – både når det gælder adgang til lokaler, deres generelle økonomi og mulighederne for selv at skabe indtægter. Men undersøgelsen peger også på, at foreningerne har meget forskellige erfaringer med deres rammevilkår, og at der kan være forskel på tværs af kommuner.

Figur 6: Foreningernes tilfredshed med rammer og økonomi (pct.)

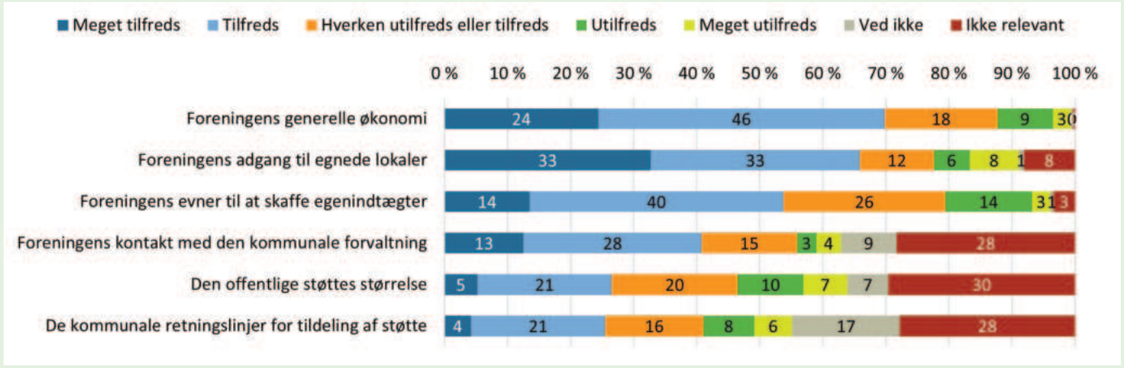

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet "I hvor høj grad er foreningen tilfreds med følgende forhold?" n: 385.

> *"Vi har de bedste forhold, og hvis det ikke var for kommunen, havde vi haft svært ved at overleve og have de mange medlemmer – og særligt børn med. Kommunens tilskud gør det bl.a. muligt at holde kontingent på et meget lavt niveau. Dermed kan alle være med."*

Åben besvarelse fra spørgeskemaerne

> *"Vi oplever heller ikke, at kommunen interesserer sig for at støtte sådan nogle som os. Sporten har stor opmærksomhed og forståelse, mens kulturen er en slags stedbarn, hvis behov man ikke kan eller vil forholde sig til."*

Åben besvarelse fra spørgeskemaerne

Udfordringer

På trods af den overordnede tilfredshed, oplever foreningerne en række udfordringer i hverdagen. De fire mest udbredte udfordringer er:

- 57 pct. har svært ved at tiltrække nye medlemmer.
- 42 pct. har svært ved at finde nye bestyrelsesmedlemmer.
- 37 pct. oplever konkurrence med andre fritidstilbud.
- 33 pct. oplever udfordringer ved at håndtere administrative krav.

Udfordringerne med at tiltrække medlemmer handler også om at skaffe specifikke medlemmer såsom unge eller medlemmer med særlige roller – f.eks. herrestemmer til kor eller udvalgte instrumenter. Det er især orkestre, der oplever problemer med at finde nye medlemmer.

Teaterforeningerne er dem, der er mest udfordret i forhold til at finde frivillige.

57 pct. af medlemmerne i undersøgelsen udfører frivilligt arbejde i deres forening og har generelt et højt engagement.

Alligevel oplever flere af foreningerne, at det kan være en udfordring at finde finde frivillige til bestyrelser og andre forpligtende opgaver.

Figur 7: Udfordringer i forhold til at finde frivillige (pct.)

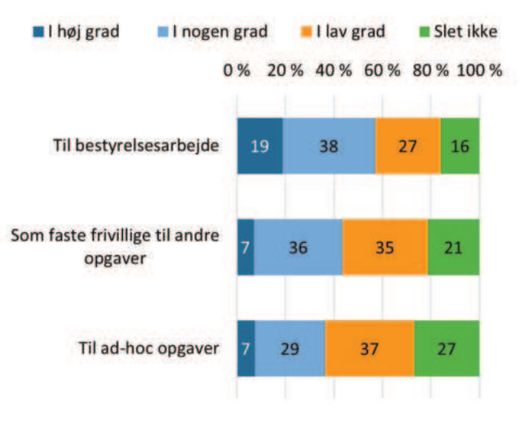

Figuren viser foreningernes svar på spørgsmålet "I hvilken grad oplever I udfordringer med at engagere frivillige til de følgende opgaver?" n: 393.

! PERSPEKTIV

Foreningerne under AKKS er en del af et større amatørkulturelt landskab, hvor mange børn først møder amatørkulturen i skolen og muligvis derefter i musikskoler og andre offentlige tilbud.

Det kan være en udfordring for lokalforeningerne, da de er afhængige af, at interessen for kultur understøttes af samfundet for at sikre en fødekæde frem mod at deltage i deres aktiviteter.

Udvikling og potentialer

Hovedparten af foreningerne har et positivt syn på foreningens fremtid og ser forskellige muligheder for udvikling.

Generelt peger foreningerne på potentialer for at øge medlemstallet og tiltrække nye målgrupper. Mange har også fokus på at udvikle foreningens kunstneriske niveau, opgradere deres muligheder gennem bedre udstyr eller skabe nye samarbejdsrelationer.

20 pct. af foreningerne angav i undersøgelsen, at de er i gang med konkrete udviklingstiltag, som netop har fokus på rekruttering og samarbejdsrelationer.

Eksempler på tiltag inkluderer:

"At få børn og unge i lokalområdet til at starte til begynderundervisning på blæseinstrument på den lokale skole, sådan så de efter et par år kan få mulighed for at komme og spille med os."

"Vi ville gerne opgradere vores lys og lyd således, at der kan være flere personer på scenen samtidigt."

"Vi vil styrke mangfoldigheden i foreningen, som pt. har en overvægt i mandlige brugere. Vi vil udvikle flere målrettede og instrumentrelevante workshops, vi vil styrke vores fokus på mental trivsel, og vi vil genudvikle vores platform for vidensdeling blandt andre ting."

"Skoleprojekter, hvor vi kommer i kontakt med potentielle medlemmer."

Foto: Ole Ramsing

Foto: Jens Bjerregaard

Foto: Axel Gadegaard

Værdier, holdninger og prioriteringer

Foreningerne har forskellige syn på de værdier, der skal styre arbejdet i foreningen, og hvilken balance der skal være mellem kvalitet og bredde.

For størstedelen af foreningerne er den kunstneriske kvalitet vigtig, men der er nogle nuancer på tværs af foreningstyper.

Amatørteatrene lægger f.eks. vægt på, at alle kan være med, at arbejdet foregår på frivillig basis, og at det primære formål er, at medlemmerne har det sjovt. Man kan prøve forskellige roller af fra opsætning til opsætning – somme tider også rollen som instruktør.

Også øvelokaleforeningerne lader til at være åbne over for mange forskellige genrer og kompetenceniveauer.

Orkestre og kor lægger generelt større vægt på, at aktiviteterne ledes af lønnede professionelle og foregår på et højt kunstnerisk niveau, som ofte kræver forkundskaber.

Kunstnerisk kvalitet er vigtigt

Både foreningsledere og medlemmer fokuserer meget på den kunstneriske kvalitet.

For medlemmerne knytter kunstnerisk kvalitet sig til det tekniske og musikalske niveau, men det handler også om engagement og ambitioner, om sammenspil og fællesskab og om at skabe oplevelser for publikum.

83 pct. af medlemmerne er enten tilfredse eller meget tilfredse med det kunstneriske niveau i deres forening.

Stor tilfredshed med aktivitetslederen

Dirigenter, instruktører og andre aktivitetsledere er ofte omdrejningspunktet for aktiviteterne i foreningen.

94 pct. af medlemmerne vurderer, at deres aktivitetsleder er engageret, og de fleste ser også deres leder som fagligt dygtig og i stand til at skabe en god stemning, mens lidt færre er enige i, at lederen er god til at inkludere alle.

Faglig dygtighed og engagement er de to egenskaber, som medlemmerne generelt vurderer som de vigtigste for en aktivitetsleder, men de bliver vægtet lidt forskelligt på tværs af foreningstyper.

For medlemmer af orkestre og kor er de faglige kompetencer hos aktivitetslederen særligt vigtige, mens medlemmer af amatørteaterforeninger lægger mere vægt på, at lederen er god til at inkludere alle og kan kommunikere på en ligeværdig måde.

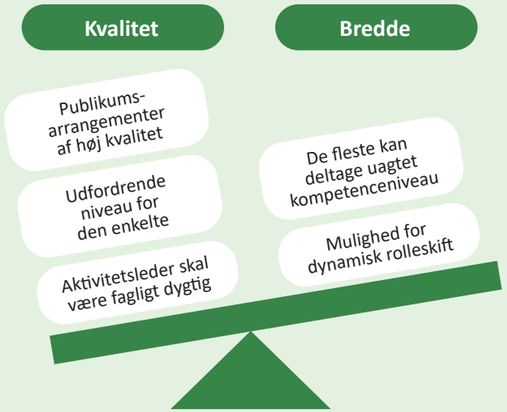

Adgangskrav

Amatørkulturen adskiller sig fra mange andre fritidsaktiviteter ved, at der ofte er behov for helt specifikke kompetencer såsom evnen til at synge i en bestemt stemmegruppe i et kor eller spille et særligt instrument i et orkester.

Det betyder, at mange foreninger arbejder med forskellige former for adgangskrav. I gennemsnit har 55 pct. af foreningerne adgangskrav, men der er store forskelle på tværs af foreningstyper.

Det er især kor og orkestre, der har adgangskrav – typisk i form af optagelsesprøver, prøveperioder, krav til at kunne spille et særligt instrument eller læse noder.

Figur 8: Andel af foreninger med adgangskrav (pct.)

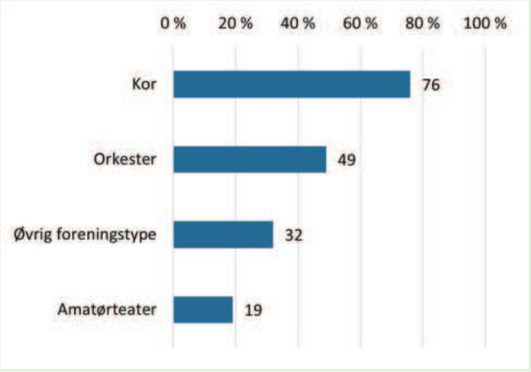

Figuren viser andelen af foreningerne, der har svaret ja til spørgsmålet "Er der adgangskrav for at blive optaget i foreningen" fordelt på foreningstyper. n: 434.

> *"En stemmeprøve, klang, stemmeomfang, kvartetsang, bladsang. Normalt får nye sangere mulighed for at deltage i tre prøver inden optagelsesprøve. Vi gennemfører normalt kun optagelsesprøve, hvis vi har ledig plads."*
>
> Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelsen blandt lokalforeninger

> *"Nye medlemmer får et års gratis prøvetid, hvorefter orkestrets bestyrelse tager stilling til, om det nye medlem kan optages som fast medlem i orkestret."*
>
> Uddybende svar i spørgeskemaundersøgelsen blandt lokalforeninger

> *"Det er sådan, at alle samstemmigt siger, at forudsætningen for at kunne slappe af og gøre noget mere uformelt, det er faktisk, at man kaster sig over det på så højt et kvalificeret niveau, man kan. Så det er jo ikke sådan, at man ligesom slækker på sine krav til, hvad det er, man skal yde i sådan et ensemble, af hensyn til hyggen. Det fungerer faktisk omvendt, at der opstår mere hygge, når man får gode resultater."*
>
> Perspektiverende interview med styregruppemedlen

Medlemmerne i lokalforeningerne

Lokalforeningerne henvender sig primært til voksne. Ifølge undersøgelsen har 84 pct. af foreningerne aktiviteter for voksne, en fjerdedel har aktiviteter for unge, mens 13 pct. har aktiviteter for børn mellem 0 og 14 år.

Det er især kor og orkestre, der er orienteret mod voksne, mens amatørteatrene har den mest blandede målgruppe, og 45 pct. af dem har aktiviteter for børn og voksne sammen.

Det fremgår dog ikke så tydeligt i medlemsundersøgelsen, at lokalforeningerne også henvender sig til børn og unge, fordi det kun er voksne, der har svaret på medlemsundersøgelsen.

I medlemsundersøgelsen er de fleste af medlemmerne i foreningerne voksne over 50 år, hvor næsten to tredjedele også er over 65 år. Kun 17 pct. af dem, der deltog i medlemsundersøgelsen, var under 50 år.

Medlemsundersøgelsen viser, at de fleste af medlemmerne har en lang eller mellemlang videregående uddannelse, og at uddannelsesniveauet er betydeligt højere end blandt befolkningen som helhed. Derudover er der tale om en gruppe, der generelt er aktive og trives godt.

Figur 9: Aldersfordeling blandt de amatørkulturelle udøvere i medlemsundersøgelsen – samlet og fordelt på køn og foreningstype (pct.)

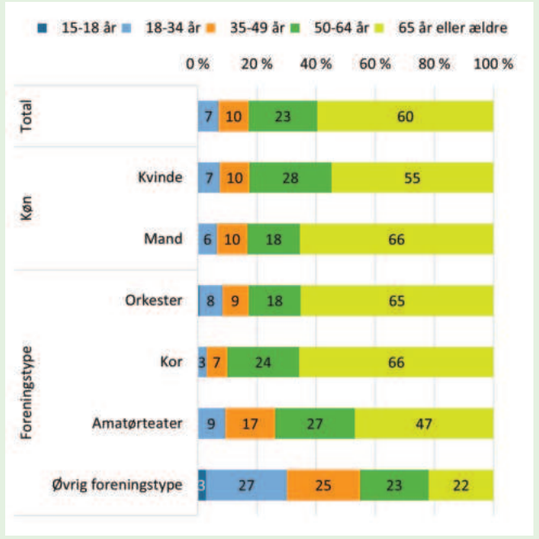

Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet "I hvilket årstal er du født?". n: 929 (Kvinder: 522, Mænd: 406, Orkester: 181, Kor: 545, Amatørteater: 130, Øvrig foreningstype: 73). Kønskategorien 'andet' er udeladt af denne figur grundet meget få respondenter.

Foto: Jens Bjerregaard

Foto: Jens Bjerregaard

Foto: Jens Bjerregaard

Tilknytning til foreningen

Mange medlemmer har en stærk tilknytning til deres forening. De har i gennemsnit været med i foreningen i 16 år, og næsten alle forventer at fortsætte i næste sæson.

Medlemmerne bruger meget tid på aktiviteter i foreningen. Ud over de faste aktiviteter bruger de også tid på at øve derhjemme, på publikumsarrangementer og på sociale arrangementer.

Også holdningsmæssigt føler medlemmerne en stærk tilknytning til foreningen: Størstedelen ser det som naturligt at hjælpe til med opgaver i foreningen, og de oplever, at de har gode muligheder for indflydelse.

Foreningerne oplever også stort engagement fra medlemmerne i de sociale aktiviteter og det interne foreningsdemokrati. 61 pct. af lokalforeningerne angiver, at flere end 75 pct. af deres medlemmer deltager i foreningens generalforsamling, hvilket er højt sammenlignet med andre foreningstyper. Især i korene deltager mange i generalforsamlingerne.

Figur 10: Gennemsnitligt tidsforbrug på aktiviteter om måneden (timer)

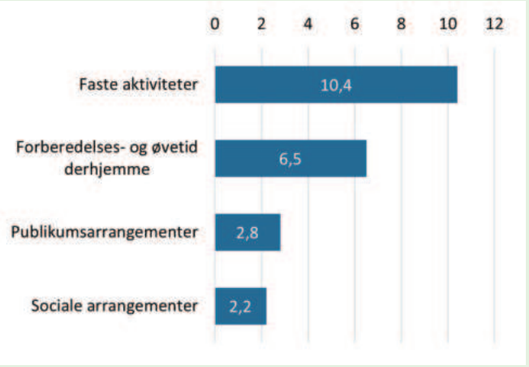

Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet "Hvor mange timer bruger du i gennemsnit om måneden på medlemsaktiviteter i foreningen?". n: 1.075.

Foto: Axel Gadegaard

Foto:Axel Gadegaard

Foto: Axel Gadegaard

Medlemmernes motivation og udbytte

Medlemmerne i lokalforeningerne er først og fremmest motiveret af selve aktiviteten og af at kunne dyrke den på det niveau, de ønsker.

Et godt socialt miljø er også vigtigt for mange, men det er typisk ikke den primære årsag til, at de kommer.

På tværs af foreningstyper har medlemmer i teaterforeninger større fokus på det sociale end medlemmer i kor og orkestre, der omvendt har størst fokus på en dygtig aktivitetsleder.

Undersøgelsen viser, at jo ældre man er, jo vigtigere bliver det, at aktivitetslederen er dygtig. Et godt socialt miljø er vigtigt for mange af medlemmerne, men det er særligt vigtigt for de yngste medlemmer. Det er også den aldersgruppe, der lægger mest vægt på, at aktiviteten kan dyrkes på fleksible tidspunkter.

Figur 11: Medlemmernes motivation (pct.)

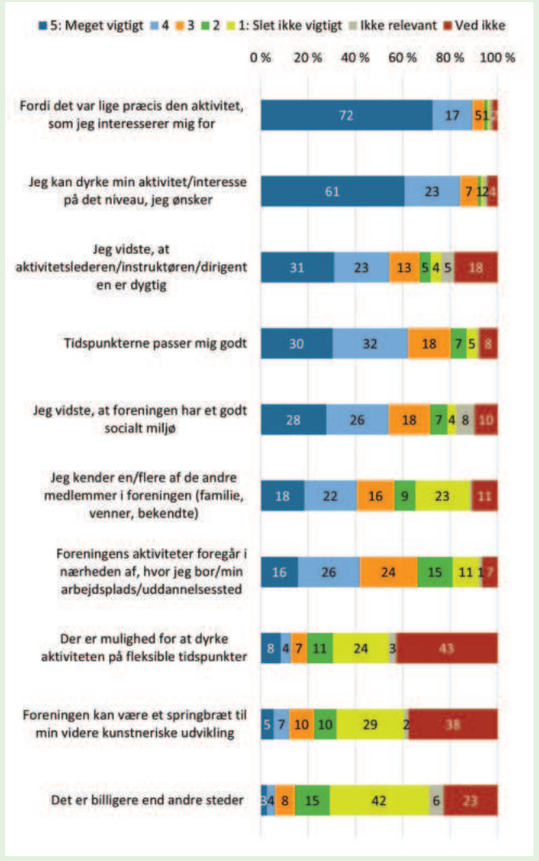

Figuren viser udøvernes svar på spørgsmålet "Vurder, hvor vigtige følgende grunde var for valget af lige præcis denne forening?". n: 967.

Figur 12: Medlemmernes selvvurderede udbytte (pct.)

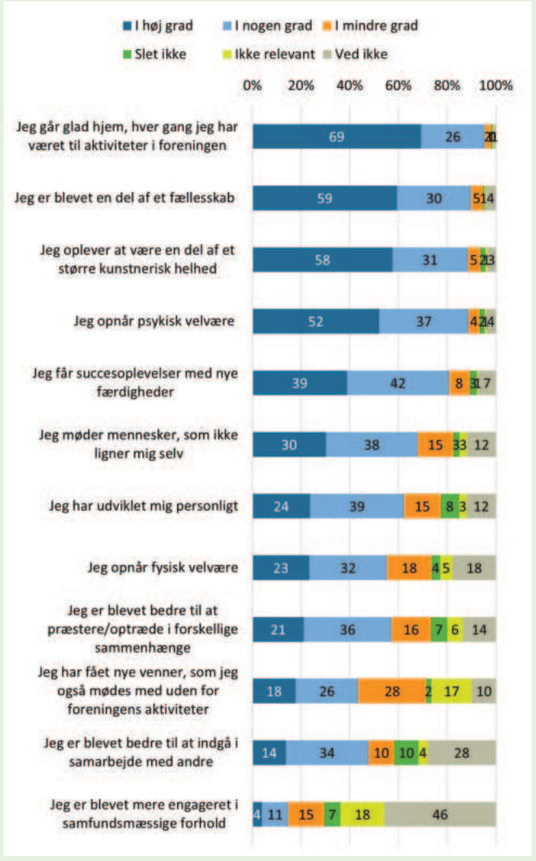

Figuren viser medlemmernes svar på spørgsmålet "Det følgende spørgsmål handler om, hvad du får ud af at deltage i aktiviteter i din forening. I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?" n: 947

Glæde er det største udbytte

Medlemmerne peger på, at deres største udbytte ved at være med i foreningens aktiviteter er glæde, og halvdelen siger, at de 'i høj grad' oplever psykisk velvære.

Fællesskabet og det at være en del af en større kunstnerisk helhed er også et meget væsentligt udbytte for de fleste medlemmer.

Færre oplever, at de er blevet bedre til at samarbejde, og færrest angiver, at de oplever at have fået større samfundsmæssigt engagement ved at deltage i amatørkulturelle aktiviteter.

Det er imidlertid interessant, at det primært er de yngste medlemmer, der oplever de to former for udbytte, ligesom de også i højere grad end de øvrige aldersgrupper får et socialt udbytte af at være med i foreningen.

> *"Jeg får fyldt mine lattermuskler totalt meget op, hver eneste gang jeg er her. Jeg synes, det er sjovt! Jeg føler jo lidt, det er min anden familie."*
>
> Interview med foreningsmedlem, lokalforening

På tværs af foreningstyper er det især medlemmerne i teaterforeninger, der oplever at blive bedre til at samarbejde, at få større samfundsengagement og at møde mennesker, der ikke ligner dem selv. Omvendt oplever kormedlemmer i størst grad glæde og psykisk og fysisk velvære. Medlemmer, der er blevet interviewet til undersøgelsen, tilføjer, at det at være aktiv i foreningen kan give en oplevelse af at have et 'pusterum', at have et rum for 'læring og anerkendelse' og at have mulighed for 'at give glæden videre' til andre.

Figur 13: Selvvurderet udbytte – udvalgte faktorer fordelt på foreningstyper (pct.)

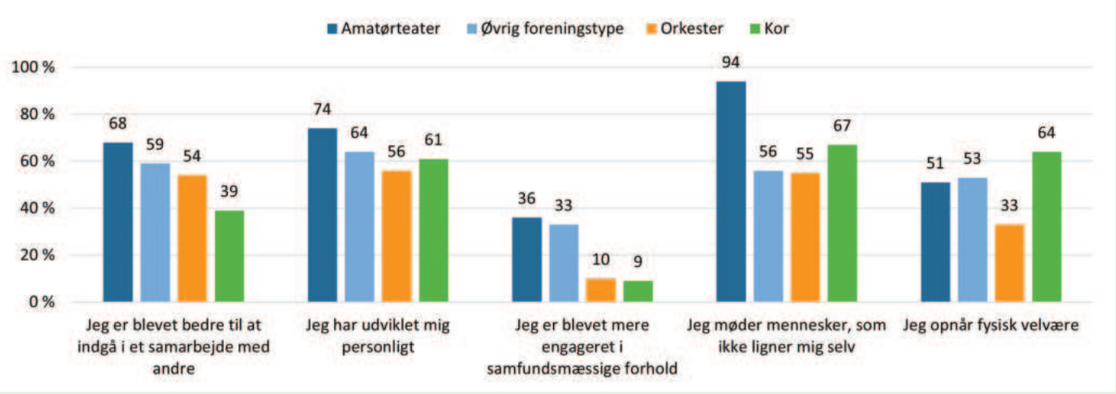

Figuren viser svar fra de medlemmer, der har svaret 'i høj grad' eller 'i nogen grad' på udsagnene fra spørgsmålet "Det følgende spørgsmål handler om, hvad du får ud af at deltage i aktiviteter i din forening. I hvor høj grad er du enig i følgende udsagn?" Fordelt på foreningstype. n: 947 (Amatørteater: 140, Øvrig foreningstype: 83, Orkester: 186, Kor: 558).

! PERSPEKTIV

Livskvalitet

Amatørkulturen øger livskvaliteten, hvor medlemmerne oplever både psykisk velvære og glæden ved at være en del af et fællesskab. For korsangere viser livskvaliteten sig også fysisk, da 64 pct. føler fysisk velvære gennem sang.

Undersøgelsen viser, at 89 pct. af medlemmerne føler sig som del af en større kunstnerisk helhed, hvilket kan skabe en magisk følelse af fælles indsats.

At skulle optræde for et publikum er en særlig form for fælles livsudfoldelse, som desuden ser ud til at bidrage til en oplevelse af mestring, der også kan styrke den mentale sundhed. Amatørkulturforeningerne har derfor gode muligheder for at støtte medlemmernes trivsel og livskvalitet.

! PERSPEKTIV

Stort potentiale for læring

Landsorganisationerne oplever, at der et stort potentiale for læring ved at deltage i aktiviteter i amatørkulturen – både for den enkelte og på gruppeniveau.

For mange udøvere er det at blive dygtigere til f.eks. at spille på et instrument en meget vigtig del af at være aktiv, og de bruger meget tid på at øve sig før øveaftener og optrædener. Det gælder især for medlemmer af orkestre.

Børn og unge i teater- og garderforeninger oplever det først som udfordrende at optræde, men det vendes til succes, når det lykkes. De lærer at bidrage til fælles produktioner og opnår anerkendelse fra både publikum og fællesskabet.

Videncenter
for Folkeoplysning

KULTURENS ANALYSEINSTITUT